

Aan de leden van de gemengde subcommissie Pensioenen ad-hoc

Presentatie antwoorden aanvullende vragen Gemengede subcommissie Pensioenen

CRB-NAR -
Gemengde Subcommissie Pensioenen Ad Hoc
Hoorzitting

Presentatie antwoorden aanvullende vragen
Gemengde Subcommissie Pensioenen

Federale Pensioendienst



12 DECEMBER 2022

FEDERALE PENSIOENDIENST - FEDERAAL PLANBUREAU

SARAH SCAILLET (FPD) - SASKIA WEEMAES (FPB)



Focus op verschillen tussen stelsels (1)

Overzichtstabel

	WERKNEMERS	ZELFSTANDIGEN	AMBTENAREN
Pensioenuitgaven 2021	30,4 miljard €	4,2 miljard €	17 miljard €
in %	59%	8%	33%
Aantal uitbetaalde rechten (dec 2021)	2,8 miljoen	0,8 miljoen	0,6 miljoen
in %	67%	19%	14%
gemiddeld rustpensioen (jan 2022)	€ 1.395,41	€ 884,28	€ 2.934,75
evolutie 2013-2022	+ 20%	+ 44%	+ 10%
mediaan rustpensioen (jan 2022)	€ 1.444,40	€ 1.203,67	€ 2.884,14
evolutie 2013-2022	+ 21%	+ 81%	+ 9%
Aandeel minimumpensioenen (1/2022)	26%	68%	7%
Loopbaan 45 jaar of meer	48%	14%	3%
Loopbaan 35 jaar of meer	82%	58%	68%
Aandeel gelijkstelling	33%	4%	7%
Aandeel pensionering < 65 jaar (indt 2021)	43%	21%	77%

Focus op verschillen tussen stelsels (2)

Verschillen evolutie mediaan rustpensioen

Mediaan i.p.v. gemiddelde (betere centrummaat voor scheve verdeling)
(cfr. zeer lage zelfstandigenpensioenen o.b.v. korte loopbanen)

Voor alle stelsels: prijsevolutie (index +12,6%)

Verschillen tussen stelsels (inzake evolutie):

- Optrekken minimumpensioenen (groter aandeel zelfstandigen)
- Specifieke maatregelen zelfstandigen (proportioneel pensioen,...)
- Welvaartsenveloppe wn/zelfst <-> perequatie ambtenaren
- 'Verarming' ambtenarenpensioenen (berekening 10 ipv 5 laatste jaren, afschaffing diplomabonificatie berekening, tantièmes < 1/48, wet gemengd pensioen...)

Focus op verschillen tussen stelsels (3)

Aandeel minimumpensioenen

Aandeel : werkn. en zelfst. : 838 K van 2,3 miljoen (= 36,8%)

=> Grotere impact wijzigingen P-min voor zelfstandigen

Evolutie 2013 – 2022 :

- Werknemers : 7,6% - > 26,4%
- Zelfstandigen: 56% -> 68,5%
- Ambtenaren: +/- 7% (meer dan 2/3 lichamelijke ongeschiktheid)

Focus op verschillen tussen stelsels (4)

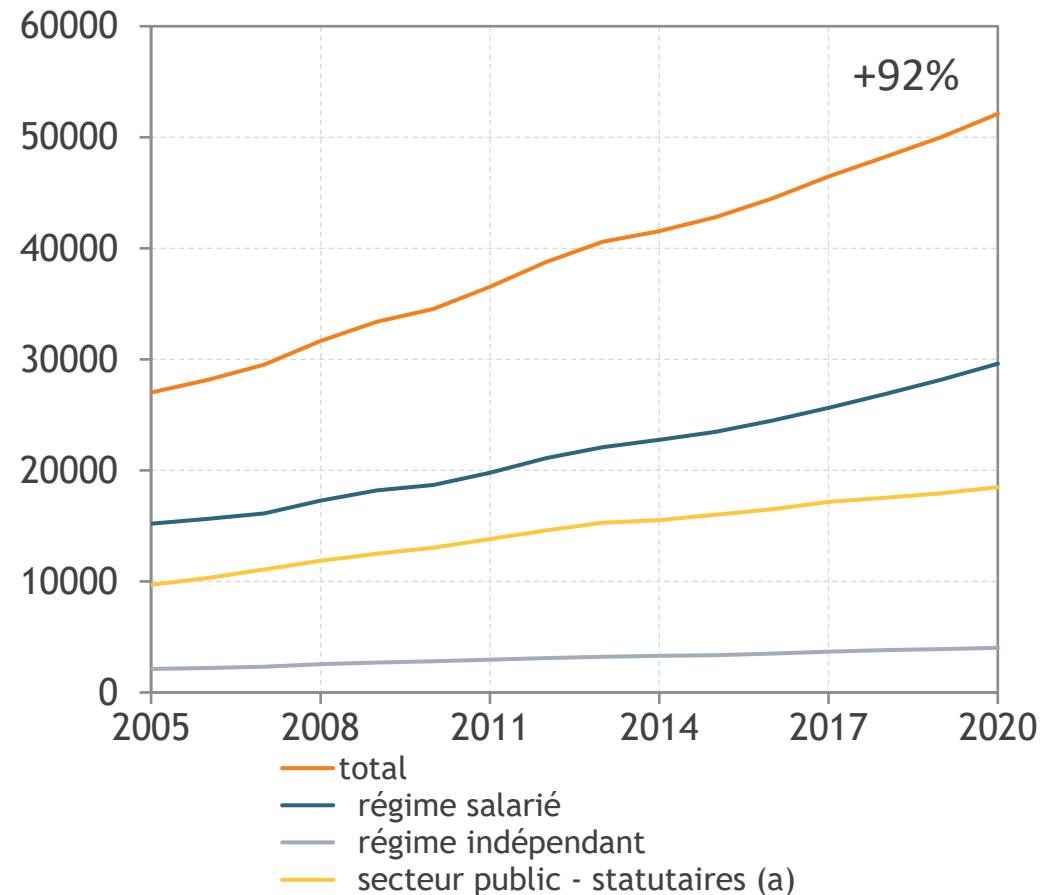
Loopbaanduur en gelijkstelling

Link bedragen / loopbaanduur (cfr. decielverdelingen)

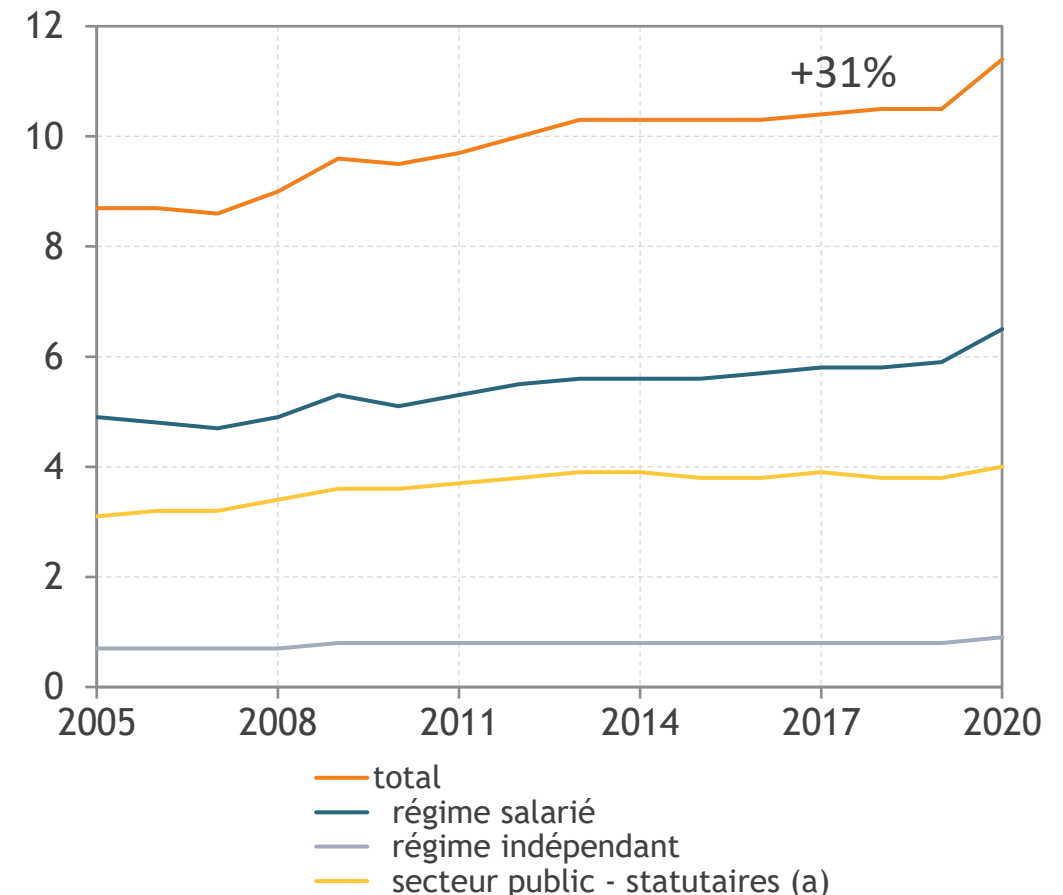
	LB 45 j of +	LB 35 j +	LB < 15 j	gemiddeld	aandeel gelijkstelling
werknemers	48%	82%	9%	40 jaar	33%
zelfstandigen	14%	58%	30%	29 jaar	4%
ambtenaren	3%	68%	4%	38 jaar	7%

Vraag 1 & 2 - Verklaring historische evolutie pensioenuitgaven

PENSIOENUITGAVEN, IN MILJOEN € IN LOPENDE PRIJZEN



PENSIOENUITGAVEN, IN % VAN HET BBP



Vraag 1 & 2: Verklaring historische evolutie pensioenuitgaven

$$\frac{\text{dépenses de pension}}{PIB} = \frac{\text{population 65 +}}{\text{population 20 - 64}} \times \frac{\text{nombre de pensions}}{\text{population 65 +}} \times \frac{\text{pension moyenne}}{\frac{PIB}{\text{emploi}}} \times \frac{\text{population 20 - 64}}{\text{emploi}}$$

↓afhankelijkheidsgraad
 ↓dekkingsgraad
 ↓benefit ratio
 ↓1/ tewerkstellingsgraad

Evolutie pensioenuitgaven 2005-2019	Bijdrage van de verklarende factoren voor de toename in pensioenuitgaven in % van het bbp tussen 2005-2019			
	afhankelijkheidsgraad	dekkingsgraad	benefit ratio	1/tewerkstellingsgraad
+1,7 pp van bbp	+1,2%	+0,5%	+0,7%	-0,6%
(van 8,7% van het bbp in 2005 naar 10,5% in 2019)				



Vraag 1 & 2: Verklaring historische evolutie pensioenuitgaven

Toename benefit ratio (gemiddeld pensioen/gemiddeld inkomen) beïnvloed door:

- Structuureffect: toename aandeel gepensioneerden uit overheidssector ten nadele van aandeel zelfstandigenpensioenen
- Historisch lage productiviteits-en loongroei in de periode 2005-2019 versus werknemers-en zelfstandigenpensioenen obv inkomen over hele loopbaan
- Herwaarderingsmaatregelen van pensioenen (o.a. welvaartsenveloppe)

Toename dekkinggraad (aantal pensioenen/bevolking 65+) beïnvloed door:

- structuureffect: het toenemende belang van de bevolking van 60-64 jaar
- een grotere participatie van vrouwen op de arbeidsmarkt

Vraag 5: Decielverdeling

Evolutie pensioenen tussen 2012 en 2021.

Wat verklaart de forse daling van de laagste ambtenarenpensioenen ?

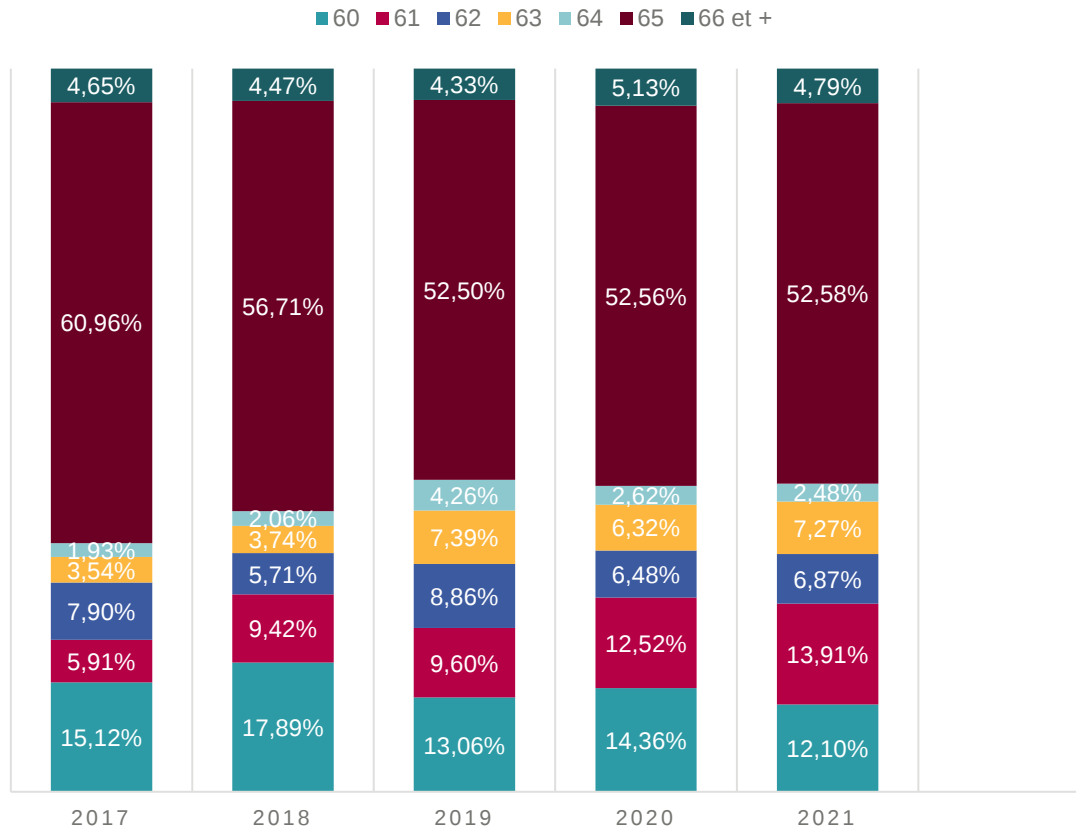
Cfr. antwoorden deel 2, p.10 – uitleg bij tabel 7 en 8

- Aanpassing in wetgeving (wet 30/3/2018): vanaf mei 2019: ook pensioenen met < 5 pensioenaanspraak verlenende dienstjaren in ambtenarenstelsel worden uitbetaald (voorheen: < 5 jaar als ambtenaar $\Rightarrow$ geen ambtenarenpensioen; jaren werden mee opgenomen in berekening werknemerspensioen)

Vraag 7: Leeftijd ingangsdatum pensioen (1)

Werknemers

GRAFIEK 1: EVOLUTIE VOLGENS DE LEEFTIJD
OP HET MOMENT VAN DE PENSIONERING
ZUIVERE LOOPBAAN WERKNEMERS



Evolutie 2017 – 2021 :

Op wettelijke leeftijd :
afname 61% -> 52,6%

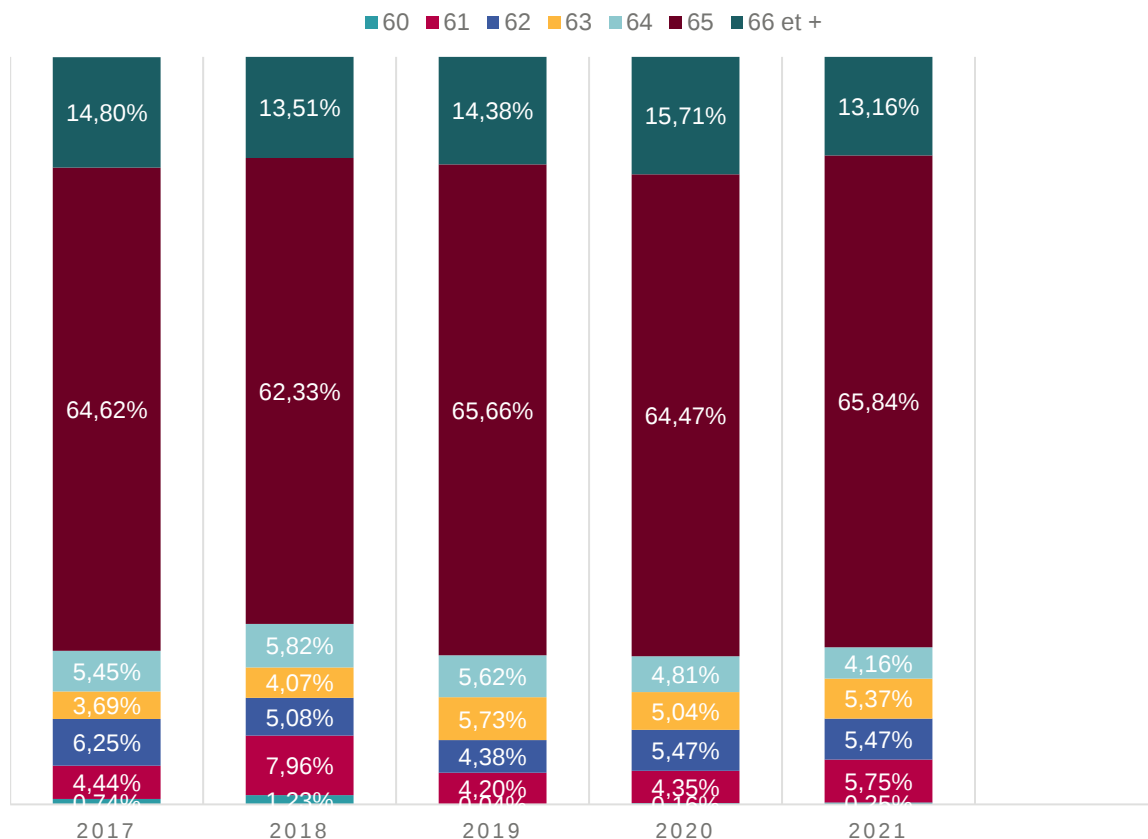
Vervroegd pensioen:
toename 34,4% -> 42,6%

Op 60 of 61 jaar :
toename 21% -> 26%

Vraag 7: Leeftijd ingangsdatum pensioen (2)

Zelfstandigen

GRAFIEK 2: EVOLUTIE VOLGENS LEEFTIJD OP
MOMENT PENSIONERING
ZUIVERE LOOPBAAN ZELFSTANDIGEN



Evolutie 2017 – 2021 :

Vrij constant

Op wettelijke leeftijd :

64,6% -> 65,8%

Vervroegd pensioen:

20,6% -> 21%

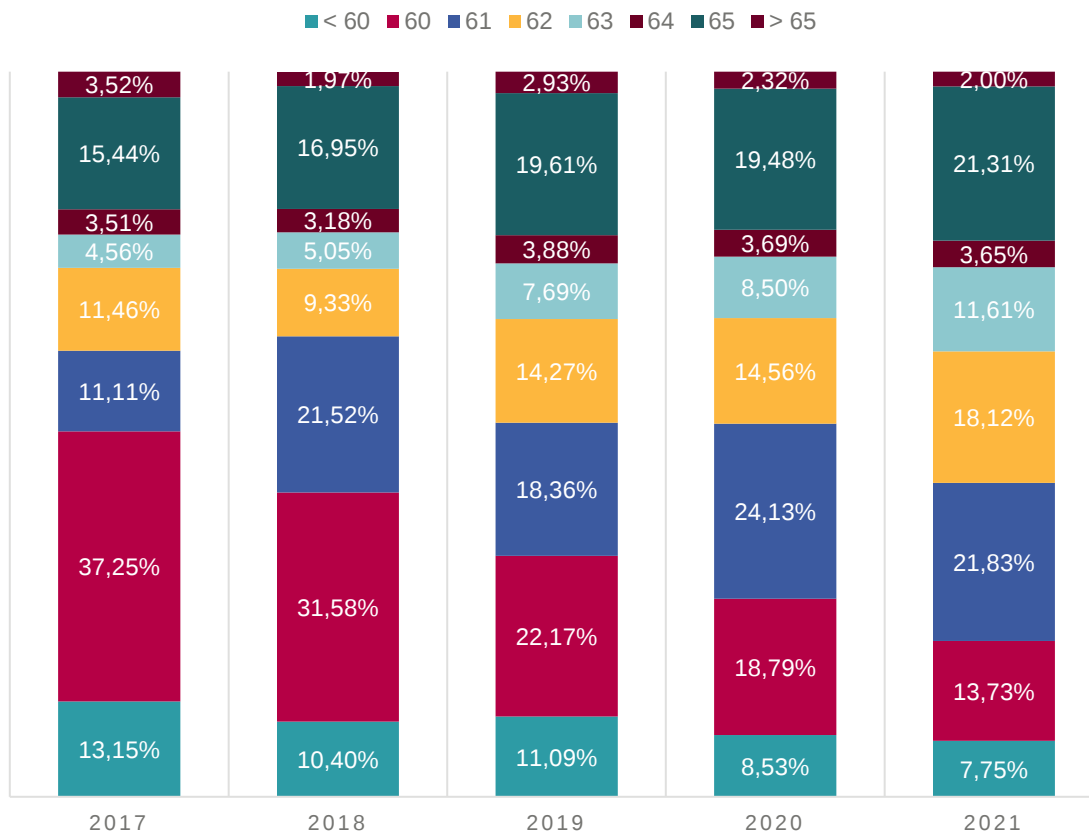
Op 60 of 61 jaar :

5,2% -> 6%

Vraag 7: Leeftijd ingangsdatum pensioen (3)

Ambtenaren

GRAFIEK 5: EVOLUTIE VOLGENS LEEFTIJD OP
MOMENT VAN DE PENSIONERING
AMBTENAREN (EXCL. LICH ONG)



Evolutie 2017 – 2021 :

Op wettelijke leeftijd :
toename 15,4% -> 21,3%

Vervroegd pensioen:
afname 81% -> 76,7%

< 60, op 60 of 61 jaar :
afname 61,5% -> 43,3%
(verschuiving nr 61-63)

Vraag 7: Date de sortie du marché de l'emploi

⇒ Het is correct dat « l'âge effectif de retrait de la population active » overeenstemt met « la date de sortie du marché de l'emploi »

Vraag 8 : verschillende scenario's

Standardsimulaties in functie van verschillende scenario's eindeloopbaan -> Waarom gebruikt men verschillende startleeftijden voor de scenario's ?

- Cfr. antwoorden deel 2 p.17 e.v. : voor wat de werknemers (8.1) betreft. De startleeftijden variëren, gegeven een unieke geboortedatum (31/12/1961), in functie van het gekozen scenario. Toch zijn deze startleeftijden identiek voor de scenario's in tabel 12, 14 en 15.
- Voor het scenario beoogd in tabel 13 kan een start van de loopbaan op 1 januari 1983 niet leiden tot een opening recht op de leeftijd van 62 jaar (1/1/2024), er zijn immers onvoldoende loopbaanjaren (er zijn er dan 41 terwijl er 43 moeten zijn).
- Er zijn geen varianten inzake startleeftijd voor het scenario (ziek vanaf 60 jaar) beoogd in tabel 16.

Vraag 11: afgeleide rechten

Evolutie afgeleide rechten en gezinspensioenen schetsen en toelichten

Cfr. antwoorden deel 2, p. 28 e.v.

- Op pagina's 28 tot en met 30 van het document wordt de evolutie in cijfers van de verschillende afgeleide rechten (met inbegrip van de gezinspensioenen) geschetst en toegelicht. Daarnaast wordt (op pagina's 31 tot en met 53 van datzelfde document) een overzicht gegeven van de in januari 2022 uitbetaalde afgeleide rechten in de verschillende stelsels.
- Graag vernamen we wat hier precies bedoeld wordt met de 'evolutie afgeleide rechten en gezinspensioenen schetsen en toelichten'.

Vraag 12: Impliciete evenwichtsbijdragevoet van een pensioenregeling

Definitie

De impliciete evenwichtsbijdragevoet van een pensioenregeling is de **verhouding tussen**:

- enerzijds de pensioenuitgaven (rust en overleving) van die regeling in een jaar
- en anderzijds de lonen, salarissen of inkomsten waarop de sociale bijdragen van die regeling in datzelfde jaar worden berekend.

Verduidelijking van de inhoud van de teller en de noemer

- *pensioenuitgaven*
 - *van de werknemersregeling*: rust-en overlevingspensioenen met inbegrip van pensioenen van werknemers in de publieke sector, vakantiegeld, verwarmingstoelage, maar geen renten.
 - *van de zelfstandigenregeling*: rust-en overlevingspensioenen
 - *van de overheidssector*: rust-en overlevingspensioenen van statutaire ambtenaren van de verschillende overheidsniveaus (federale overheid, sociale zekerheid, lokale overheden, gemeenschappen en gewesten), met inbegrip van overheidsbedrijven.
- *loonsom*: in de privé en publieke sector is dit de brutoloon som die door de werkgevers wordt opgegeven voor de betaling van de socialezekerheidsbijdragen en in de zelfstandigenregeling het geherwaardeerde inkomen waarop de bijdragen worden berekend.



Vraag 12: Impliciete evenwichtsbijdragevoet van een pensioenregeling

Bronnen van geobserveerde en geprojecteerde gegevens

- In 2013 berekende DG Strategische ondersteuning van de FOD Sociale Zekerheid deze bijdragevoeten voor het jaar 2011, op basis van gegevens uit het "Vademecum van de financiële en statistische gegevens over de sociale bescherming in België".
- In september 2013 heeft het FPB op verzoek van de Commissie pensioenhervorming 2020-2040 deze voeten geprojecteerd tot 2060 op basis van de resultaten van het referentiescenario van het jaarverslag van de Studiecommissie voor de vergrijzing van juli 2013.
- In oktober 2022 heeft het FPB op verzoek van het Gemengde Subcommissie Pensioenen deze projectie (tot 2070) geactualiseerd op basis van enerzijds de geobserveerde gegevens van het Vademecum en anderzijds de resultaten van het referentiescenario van het jaarverslag van juli 2022 van de Studiecommissie voor de vergrijzing.

Vraag 20: Budgettaire impactraming hervormingen versus Vraag 3: Evolutie gemiddeld/mediaan pensioen

Vraag: P107 20.2 In deel 1 tabel 4 wordt aangetoond dat het gemiddeld ambtenarenpensioen met slechts 9,8% toenam de afgelopen 10 jaar. De maatregelen van de pensioenhervormingen zouden aanleiding geven tot een cumulatieve verhoging van het gemiddeld ambtenarenpensioen met 7,9% (2011) en 8,4% (2015). Hoe komt het dat het gemiddeld ambtenarenpensioen die verwachte toename (nog) niet laat zien?

Vraag 3: evolutie **gemiddeld rustpensioen (nieuw ingangen)** over **periode januari 2013 – 2022**: ambtenarenpensioenen + 9,8%

= **groeivoet** van het gemiddeld rustpensioen in lopende prijzen voor nieuwe pensioenen over de periode 2013-2022

- Evolutie ook beïnvloed door maatregelen beslist en ingegaan tussen 2015-2021, geen maatregelen met ingangsdatum na 01/2022
- Geen impactraming van geïsoleerde maatregelen

Vraag 20: **impact** van pensioenhervorming op **het gemiddeld pensioen (stock) in 2060**:

- impact pensioenhervorming 2011 (strengere voorwaarden vervroegd pensioen 2012-2016): + 7,9%

- impact pensioenhervorming 2015 (optrekken wettelijke pensioenleeftijd in 2025 en 2030; strengere voorwaarden vervroegd pensioen 2016-2019, afschaffen pensioenbonus, geleidelijke afschaffing diplomabonificatie in loopbaanvoorwaarde vervroegd pensioen) : + 8,4% (verschuivingshypothese; 5,2% bij hypothese minimumuitstel)

= verschil in gemiddeld pensioen tussen een scenario met en zonder hervorming, in % van het scenario zonder hervorming in 2060

- Geen invloed van prijsevolutie (vergelijking van scenario's in constante prijzen)
- Ingangsdatum hervormingen kan na januari 2022 liggen (vb. optrekken wettelijke pensioenleeftijd treedt pas in werking in 2025 & 2030)

Nog vragen ?

